

Nepřihází se zrovna často, aby v časnou odpolední hodinu zaplnili – jakkoli komorní – kino Evald diváci až do posledního místa! Ba dokonce přeplnili, takže opozdílci museli stát v uličce. A už vůbec se nestává, aby se mezi tvářemi diváků – vedle renomovaných televizních profesionálů a přísných kritiků – objevilo tolik význačných českých kriminalistů, současných i emeritních. Nuže, při předváděcí projekci nového hodinového dokumentu režisérky Zory Cejnkové Hon na svatého Maura tomu tak bylo. Snímek totiž předcházela pověst pozoruhodného filmařského dílka, jež záhodno neprošvihnout. A dlužno říci, že pověst nepřeháněla.

MAUR a ti druzí

za 2500 franků, oprava přišla na 3000. A relikviář se ocitl na našem území, v sídelním zámku Beaufortu v Bečově nad Teplou. Příšly ovšem jiné starosti, jiné radosti, relikviář ale trval. A čas plynul...

Po nástupu nacismu v Německu se Beaufortové přiklonili na stranu vyhrávajících, a ve snaze rozhlásit svou novou víru, přizdobili dokonce jednu z věží svého sídla v Bečově nad Teplou velkolepým hákovým křížem. Aby nikdo v okolí nepochyboval, odkud vítr povane. Což se jim zle vymstilo, když tisíciletá říše vzala zasně. Následoval nucený odchod ze znovuzrozeného Československa. Z Bečova nad Teplou se stal jeden ze státních zámků – a na relikviář se zapomnělo. Koneckonců, sejde z očí, sejde z mysli. Neboť relikviář svatého Maura – předmět mimořádné historické a nevyčísitelné hmotné ceny – prostě nebyl! Ani v inventáři, ani nikde v depozitářích, natož v zámeckých interiérech. Nikde nic. Existoval vůbec?

• • •

Kdoví, jestli by nebyl zapomenut navždy a nerozpadl se v prach, kdyby se v roce 1984 nedostavil na československé velvyslanectví ve Vídni kulantní americký obchodník Denis Douglas. Nabídl socialistickému státu slibnou dohodu: dá pět milionů šilinků, když mu Praha dovolí vyhledat, nalézt a posléze vyvézt určitou památku, jež se nachází na československém území, a o níž nemá vyjma něj nikdo tušení.

Žhavily se dráty, nedůvěřivý státní aparát byl rázem v pohotovosti. Takové nabídky nepřicházejí často. Co s ní? Nakonec „nahofe“ převládlo přesvědčení, že o kšeftíku možno vyjednávat, vyjednávání náležitě protahovat, tahat z Amíka rozumu – a mezitím pověřit elitní tým kriminalistů, aby zkusili onu památku najít a vyzvednout sami. Pokud se to povede, možno na pana Douglase v závěru udělat dlouhý nos, pokud ne, máme ještě řadu platných pokusů, jak se z věci šikovně vyplat.

Kriminalisté z tehdejší Federální kriminální ústředny dostali zadání ve stylu pohádkového Běh tam, nevím kam, najdi to, nevím co .. Ale odmítnout se nedalo, rozkaz byl rozkaz, tak se do věci pustili ..

• • •

Peripetie dlouhého pátrání nebudu prozra-

zovat, důkladně je probírá televizní film, kvůli němuž se sešla v kinu Evald výše zmíněná vzácná sestava. Faktem je, že relikviář svatého Maura čeští kriminalisté po velkém úsilí našli. Čekal v zásypu pod podlahou kaple v Bečově nad Teplou. Zřejmě ho tam před útěkem v pětáctýřicátém ukryli původní majitelé zámku. Na rozdíl od mnoha dalších cenností, jež odvezli úspěšně s sebou, jim snad připadal neskladný. Nebo příliš vzácný, a mohl by transportem v té divoké době utrpět? Bůh suď, to už se nedozvíme nikdy.

Tak či onak, desetiletí ve vlhké hlíně skříňku poničila. Následná restaurace trvala dlouhé roky a byla značně nákladná. Leč zdáříla se. Dnes je relikviář pýchou bečovských zámeckých sbírek a láká obdivovatele z celého světa. Památek takové krásy a významu je totiž na světě jen pár a hodnotu skříňky možno poměřovat s českými korunovačními klenoty.

Na zkoumání relikviáře se po jeho nálezu podíleli nejen archeologové a historici, ale také vědci a technici Kriminalistického ústavu Praha. Zkoumali stáří a druh užitého dřeva, expertize podrobili i kosterní ostatky. (Mimochodem, patřily třem osobám, z nichž jedna byla žena. Zda některé patřily světcům, to však ani nejmodernější kriminalistické přístroje odhalit nedokážou...)

Dnešní osvětlený ředitel Kriminalistického ústavu Praha plukovník JUDr. Jan Hlaváček byl posléze tím, kdo vnučil režisérce Zore Cejnkové námět na hodinový film, který o relikviáři letos v létě natočila a jenž šťastně vzpomínky pamětníků na slavné pátrání a nalezení památky spojil s hranými party, jež evokují atmosféru osmdesátých let minulého století a naznačují, jak se asi věci tehdy mohly odehrát. Ježto z archivů záhadně zmizel veškerý spisový materiál „věci sv. Maur“, přesnější fakta už dohledat nelze. A pamětníci zapomínají a jsou smrtelní, takže jediným významným dokumentem se napříště stane film Hon na svatého Maura.

• • •

Režisérka Zora Cejnková navzdory svému mládí patří dnes ke špičce české televizní dokumentaristiky, její tematický záběr je přitom široký a pestrý. Natočila třeba pozoruhodný dokument Egypt a egyptologové, nevědní snímek Proměny českého zločinu, do minulosti rodné Moravy nahlédla ve filmu Moravští Lucemburkové a snímek Kuba inkognito odvážně natočila na „ostrově svobody“ přes zákaz vstupu do země ..

Nyní tedy přišel na řadu Hon na svatého Maura, film o ojedinělém a jedinečném českém kriminalistickém triumfu. Klobouk dolů před režisérkou, jíž se podařilo přimět pamětníky nejen k řeči, ale dokonce k vystoupení před kamerou. Nechybí nikdo z významných aktérů, ani kriminalisté, ani pan Douglas, jenž věc kdysi – zřejmě z podnětu někoho z Beaufortů – rozhybal a jenž se dodnes cítí poněkud ošizen. Přinejmenším, jak soudí, mu mohla česká strana aspoň poděkovat ..

Docela na závěr připomeňme aspoň jednu větu, že na vzniku televizního díla se vedle ministerstva kultury podílelo formou neinvestiční dotace také ministerstvo vnitra – a pomáhal také Kriminalistický ústav Praha ..

Jan J. VANĚK
Foto archiv

Ve věcech katolické věrouky, či dokonce hagiografie (což je nauka o světcích), neobeznámené čtenáře napřed asi záhodno poučit, kdo byl dotyčný svatý Maur. Navzdory jménu, jež v nás dnes vyvolává spíše reminiscence islámské, šlo o zapáleného křesťanského kněze, jenž hlásal víru v Remeši.

Jedné noci se vetřel do místního vězení a tajně tam pokřtil uvězněné bližní. Legenda si je jista v tom, že se tak stalo 22. srpna, přesný rok už ale uváděn není. Podle jedné verze se událost datuje k období vlády císaře Nerona, podle druhé se věc udála ve třetím století.

V českých zemích nikdy svatý Maur nepatřil mezi mučedníky nejuctívanější, jeho popularita je spíše záležitostí frankofonního světa .. A odtud také pochází památka, o níž bude následně řeč: takzvaný relikviář svatého Maura.

Relikviář bývá skříňka, ale i jinak tvarovaná schránka, bohatě a nákladně zdobená, v níž bývají uloženy ostatky – především kosti, ale i památky další – světců. Relikviáře se zhotovovaly v nejrůznějších podobách. Relikviář svatého Maura, má podobu dřevěné, zlatem a drahými kameny bohatě zdobené truhly, vytvořili skvělí řemeslníci a umělci na objednávku zbožného člena rodiny Rumigny. Uložen býval ve významném klášteře Florennes na území dnešní Belgie, kde také k slávě světově býval k vidění věřícím. Po mnoha stáletích ho v roce 1838 odprodala církev bohatému šlechtici Alfredu de Beaufort. Nový majitel koupil relikviář, už tehdy poněkud zanedbaný,